

Česká a světová literatura do poloviny 19. století

MGR. N. POSSELOVÁ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Homér

VY_32_INOVACE_06_1_01_CJ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Životopisné údaje a charakteristika autora

3

- potulný pěvec
- patří mezi nejpřednější spisovatele všech věků
- známý po celém tehdejší světě
- stýkal se s lidmi všech stavů, mnoho viděl, slyšel, poznal a zkusil
- měl velkou pozorovací schopnost, byl znalcem lidí
- vynikající vypravěč

Dílo

4

- vytvořil něco zcela nového, původního, velkolepého
- básně budí obdiv moderních kritiků
- znalost Homéra byla podmínkou vyššího vzdělání
- křesťanství dílo Homéra zatlačilo do pozadí

Epos

5

- rozsáhlá epická veršovaná skladba
- vyvinul se z písně, od ní se liší způsobem provedení, hlavně obšírností

Ilias

6

- líčí trojskou válku
- báseň válečná (líčen boj)
- báseň šlechtická (hlavní postavy ti nejstatečnější – králové, bojovníci, např. Meneláos, Agamemnón, Paris, Hektor, lid ustupuje do pozadí)

Odyssea

7

- líčí návrat krále Odyssea do vlasti
- báseň míru
- báseň lidová (má zjevné zalíbení v lidu, nejlepší lidé básně jsou z řad sluhů, např. pastýř Eumaios, služka Eurykleia)

Ukázka 1

8

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Sám však ve chvíli té jsem trapného zákazu nedbal,
který dala mi Kirké, bych nijak se nezbrojil k boji,
naopak, skvostnou zbroj jsem na sebe oděl a rukou
chopil dva oštěpy dlouhé a vstoupil na krytbu přídy
lodní, neboť jsem myslel, že tam se mi nejprve asi
ukáže skalní Skyllé, mým druhům záhubu nesouc.
Nikde však jí tam nebylo zřít, ač mdlely mi oči,
jak jsem se rozhlížel všude a po vzdušné skále se díval.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Takto jsme, lkající hlasně, se plavili úžinou onou:
neboť zde byla Skyllé a onde zas Charybdis božská,
strašlivě solný vír zas počala do sebe vpíjet.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

Kdykoli vrhla ji zpět, jak měděnec na ohni prudkém,
všecka se zdýmala varem, a hučela, do výše pěna
stříkala k vrcholům skal, pak padajíc kropila obě.

Ukázka 2

9

- Blížili se druhému nebezpečí. To řvala v jeskyni pod obrovským úskalím obluda Skylla. Jejích šest psích hlav kývajících se nad hladinou bez ustání štěkalo. Naproti mořské jeskyni s hrozným netvorem trčela z moře nižší skála. Pod ní Poseidónova dcera Charybdis třikrát za den pohlcovala a chrlila vodu. Voda kolem skaliska vřela, skála zlověstně hučela a vlny byly temné hlínou a pískem a bílé rozbouřenou pěnou. Lod', které se podařilo ujít obludě Skylle, upadla obvykle do protějšího víru Charybdy a neušla zkáze.

Otázky a úkoly

10

- 1. Označ literární druh: lyrika – epika – drama.
- 2. Označ literární formu: próza – poezie.
- 3. Označ žánr: povídka – novela – epos – román – hymnus.
- 4. Napiš hlavní myšlenku díla.
- 5. Charakterizuj hlavní postavu díla.
- 6. Kdo je autorem druhé ukázky?
- 7. Vypiš z ukázek vlastní jména a vysvětli, o koho jde.
- 8. Jaká situace je zde popisována?
- 9. Kdo poradil Odysseovi, jak překonat tento nebezpečný úsek?
- 10. Řídil se zcela podle těchto rad? Dolož z textu.
- 11. Vysvětli význam podtržených výrazů.
- 12. Vyhledej v ukázce č. 1 shodný popis tohoto vyjádření: voda kolem skaliska vřela.

Použitá literatura

11

- PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. Vyd. 15., V Ottově nakl. 2. Ilustrace Václav Fiala. Praha: Ottovo nakladatelství, c2011, 191 s. ISBN 978-80-7360-595-7.
- HOMÉROS, *Odysseia*. Vyd. 4., V Academii 1. Překlad Vladimír Šrámek. Praha: Academia, 2012, 479 s. Europa (Academia). ISBN 978-80-200-2187-8.
- BLÁHOVÁ, Renata. *Literatura pro 1. ročník středních škol*. Vyd. 1. Didaktis, c2008, 151 s. ISBN 978-807-3581-152.